

ÅRSPLAN 2016-2017

FOR
HANA BARNEHAGE

INNHALDSFORTEGNELSE:

Om barnehagen	s.2
Styringsdokumenter	s.3
- Lovverk og rammeplan	
- Årsplan	
- Kvalitetsplan	
 Verdiene våre	 s.4
- Anerkjennelse, Nysgjerrighet og Humor	
 Danning gjennom omsorg, lek og læring	 s.5
Barns medvirkning	s.7
Likeverd og likestilling	s.7
Kultur og mangfold	s.8
IKT	s.9
Fagområdene	s.10
Barnehagens satsingsområder	s.10
- Sosial kompetanse	
- Prosjektarbeid	
- Rommet som 3.pedagog	
 Kompetanseutvikling	 s.11
Sandnes kommune sine verdier	s.12
- Romslig, Modig og Sunn	
 Overgang barnehage/skole	 s.13
Vurdering	s.14
Foreldresamarbeid	s.14
Samarbeidspartnere	s.16
Progresjonsplanen	s.18

OM BARNEHAGEN

Barnehagen holder til i gamle Hana skole sine lokaler og selve tomten har huset pedagogisk virksomhet siden 1911. Nytt tilbygg kom i 1956 og gamle skolen ble i begynnelsen på 1970-tallet, erstattet med bygningen som står i dag. Vi har Hanabanen som nærmeste nabo og hanatrappene med sine 306 trappetrinn blir flittig brukt av store og små. Hana barnehage ligger i kort avstand til skoler, butikker, sjøområder og friområder.

Hana barnehage åpnet august 2012 med fem avdelinger. August 2013 utvidet til åtte avdelinger med fire avdelinger på Fløy Nord og fire avdelinger på Fløy Sør.

Barnehageåret 2016/2017 er vi seks avdelinger. Vi er 20 ansatte og har totalt 90 barn. Tallet på antall barn vil variere da vi tar imot barn som søker asyl i Norge. Barna som er 0-2 år går på en avdeling, mens barna på 3-6 år vil gå på de store avdelingene etter alder.

Uteområdet vårt får en oppgradering i løpet av sommeren 2016. Vi vil da få et uteareal som byr på balanse, motorikk, ballspill, sykling, rollelek og kreativ lek med sand og vann.

Kort om avdelingene og hvor navnene kommer fra:

På Fløy Sør finner vi Dalsnuten, Bynuten, Ulvanuten og Dyranuten. På Fløy Nord finner vi Lifjell, Vassfjell, Vedafjell og Krossfjell.

Dalsnuten; ligger øst for Gandsfjorden ovenfor Dale med en fantastisk utsikt mot Sandnes og Stavanger.

Bynuten; (0-2 år) er Sandnes høyeste fjelltopp og ligger helt i øst i kommunen.

Ulvanuten; (0-2 år) er en av utsiktspunktene i løypa «de syv ulvungene». På kanten av Ulvanuten finner man en statue i granitt av en kjempestor ulv.

Dyranuten; finner vi på sør av Sandnes. På toppen har vi utsikt mot Nord-Jæren og Ålgård.

Lifjell; (3-6 år) er en populær fjelltopp parallelt med Gandsfjorden. Fjellet byr på en storslått utsikt over Sandnes.

Vassfjell; (2-4 år) er en del av syv-nutsturen som er en rundtur på noen av Sandnes fjelltopper. Her kan man se mot Hommersåk.

Vedafjell; (3-4 år) byr på en utrolig storslagen utsikt over Jæren, Lutsi, Sviland og Sandnes.

Krossfjell; (3-6 år) ligger lett synlig fra E39 på Figgjo like før bomstasjonen når man kommer sørfra. Her kan man se havet i vest, vindmøller i sørvest og fjellet i øst.

STYRINGSDOKUMENTER

Lovverk og rammeplan

Barnehagens overordnede målsetning og verdigrunnlag styres av Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager. Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Årsplan

Årsplanen er arbeidsredskapet for de ansatte og si noe om hva foreldrene kan forvente av barnehagens innhold. Årsplanene blir behandlet og godkjent i Samarbeidsutvalget i barnehagen (SU)

Kvalitetsplan

Sandnes kommune har utarbeidet egen kvalitetsplan for barnehagene. I kvalitetsplanen gir barnehageeier retning og målsettinger som gir grunnlaget for å sikre god kvalitetsutvikling i barnehagene. Planen skal være levende og anvendes i barnehagens planlegging-, vurdering- og evalueringsarbeidet.

Kvalitetsplanen går over en fireårsperiode (2015-2018) og vi skal implementere den nye kvalitetsplanen gjennom denne perioden ved å velge ut de ulike satsingsområder en etter en. Dette vil det jobbes med på planleggingsdager, personalmøter, ledermøter og avdelingsmøter.

Kvalitetsplan for barnehagene i Sandnes 2015 - 2018

VERDIENE VÅRE

Verdiene Anerkjennelse, Nysgjerrighet og Humor beskriver hvordan vi skal utføre vår voksenrolle overfor barna, men og relasjonene mellom voksen - voksen og voksen - barn. Disse tre verdiene skal ligge til grunn for all pedagogisk arbeid og de skal være synlige i det daglige arbeidet.

- **ANERKJENNELSE;** hva vi legger i verdien:
 - bli sett og hørt
 - ta hverandre som vi er og respektere hverandres ulikheter
 - positive tilbakemeldinger med ord og handlinger
 - løfte hverandre opp
 - hilse på foreldre og barn uavhengig av hvilken avdeling de tilhører
 - bli flinkere til å se hverandre og jobben man gjør
- **NYSGJERRIGHET;** hva vi legger i verdien:
 - undrende voksne
 - nysgjerrig på det som barna er opptatt av
 - motivere og engasjere store og små
 - være forsker i prosjekter
 - deltakende og tilstedeværende med barna
 - nysgjerrig på andre kulturer og religioner
 - bedre kommunikasjon og videreformidling
- **HUMOR;** hva vi legger i verdien:
 - vise positiv energi i jobben man gjør
 - le sammen med andre
 - tørre å gå utenfor komfortsonen
 - gi av seg selv
 - mye latter og godt humør
 - tull og tøysedager med barna
 - spre glede som smitter over på andre rundt
 - våge å slippe seg løs i leken

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene» (barnehageloven § 1 formål, 1. ledd.)

Danning

Danning skjer i samspill med omgivelsene. Samspill skjer gjennom lek, hverdagsaktiviteter og hverdagssamtaler. Danning setter barna i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen. Ved å få ny kunnskap tilført til leken eller aktivitetene, vil lysten til å lære mer øke. De får prøve seg frem på hverdagslige ting som å dekke bordet, kle på seg selv, ol.

Omsorg

Vi som jobber i barnehagen skal gi barna omsorg ved å trøste et barn som er lei seg, som savner mamma eller pappa eller som trenger et fang eller en armkrok. Barna får muligheten til selv å vise empati og omsorg overfor jevnaldrende eller hjelpe de som er mindre ved å ha støttende voksne tilstede. For at barna skal forstå hva empati er, trenger de erfaringer med å bli møtt av voksne som ser de og er sensitive for barns kroppsspråk.

Vi skal møte barnet i garderoben med å si «hei og barnets navn». Ved å se barnet og vise at vi er glad for at barnet kom i barnehagen, vil øke kvaliteten på samspillet gjennom nysgjerrighet og anerkjennelse.

Lek

Lek er et viktig virkemiddel både for det sosiale og for å oppnå læring. Vi skal være støttespillere for barna og hjelpe de å få innpass i leken. Gjennom leken lærer barn å ta i bruk fantasien sin, ta andres perspektiv og gi rom for tanker og følelser. Vi skal legge til rette for lek gjennom hele dagen og innrede avdelingen slik at den innbyr til ulike typer lek. Rommet skal gjenspeile barnas interesser og hvilken type lek som barna er opptatt av til enhver tid. Det skal være et levende rom hvor barna er medvirkere til egen lek og valg av leker bidrar til videreutvikling av barnas lek.

Læring

Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Personalet skal derfor legge til rette for læring i alle situasjoner ved å være samtalepartner,

støttende, engasjerende og nysgjerrig på det barna sier eller er opptatt av. Vi skal være den som driver leken videre og stiller de rette spørsmålene for å skape undring over mulige svar og fasiter. I alle situasjoner gjennom hele dagen skal læring være i fokus og kommunikasjon er løsningen for å skaffe seg ny kunnskap. Voksen som setter ord på barnas handlinger og benevner det som skjer med ord og begreper. Vi skal være åpne for barnas innspill og ta barnas initiativ på alvor. Barna skal oppleve at vi er der for dem og at de kan medvirke til innholdet utfra hva de er opptatt av eller vil leke med.

BARNES MEDVIRKNING

For at barna skal få være med å medvirke krever det at vi er bevisste, lyttende og sensitive voksne. Det er vi som har ansvar for å skape gode relasjoner og gi trygghet. Ved å være tett på barna skal personalet fange opp barnets interesser gjennom barnas egne handlinger og uttryksmåter, og aktivt tolke barnas kroppsspråk og etter hvert deres verbale språk.

Personalet skal møte barna med en ja holdning. Når et barn kommer med et ønske om å leke med for eksempel playdoh eller å male på slutten av dagen, skal den ansatte være positiv til barnets initiativ og lege til rette for at det kan gjennomføres med en gang. Hvis dette ikke lar seg gjennomføre av ulike grunner, skal forslaget noteres ned og barnet skal få svar på når vi kan gjennomføre det istedenfor.

Personalet må gi tid og rom til at barna skal få medvirke. Hver avdeling skal ha en plakat der den voksne noterer ned barnets/barnas innspill med navn og dato.

Gjennom barnemøter og samtaler med barna skal vi voksne støtte barna i undring og til å stille spørsmål og oppmuntre barna til aktivt til å gi uttrykk for egne ønsker, tanker og meninger.

LIKEVERD OG LIKESTILLING

Personalet skal jobbe etter barnehagens barnesyn:

Alle barna er unike og vi skal møte barna med åpenhet og nysgjerrighet på hvem dette barnet er og hvor kommer hun/han fra. Vi skal se det enkelte barn og skal se barna for den de er.

Alle barn skal ha like muligheter i forhold til valg av aktiviteter og utvalget av leker skal barna kunne identifisere seg med. Hos oss ivaretar vi barnas rett til å være annerledes i fellesskapet. Personalet skal være bevisst sin rolle som rollemodell og sine holdninger i møte med barn og foreldre. Alle skal bli møtt med «god morgen», «velkommen» eller «kjekt å se deg» når de kommer i barnehagen i ulike sammenhenger.

KULTUR OG MANGFOLD

Inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn

I lov om barnehager står det at barnehagen skal fremme demokrati og likestilling, og motarbeide alle former for diskriminering (§1). Personalet har et ansvar for at alle barn får oppleve at de selv og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet.

Hos oss møter de ansatte og barna et mangfold hva angår religion og livssyn, tradisjoner og etnisitet. Nestekjærlighet, solidaritet, toleranse og respekt skal være grunnleggende verdier i barnehagen. Vi skal legge til rette for åpne møter mellom ulike tradisjoner, og det enkeltes barns og deres foreldres integritet skal respekteres.

Vi skal være interessert og nysgjerrig på den kulturen som familiene er en del av og vi skal stille spørsmål for å få en bedre forståelse av bakgrunnen til barnet og familien. Vårt fokus skal være på hva som binder oss sammen, fremfor forskjellighet. Vi skal se, lytte og være tilgjengelig for å skape en god relasjon med familiene. Ved å invitere foreldre inn i barnehagen og la dem se hvordan vi jobber, vil vi bidra til å skape en trygghet og tilhørighet til barnehagen.

Barnehagen skal være en arena hvor alle familier skal føle seg velkomne og hvor en har anledning til å bli kjent med andre foreldre og med personalet på en uformell måte.

I Hana barnehage ønsker vi på best mulig måte å imøtekomme hvert enkelt barns behov. Hos oss skal alle barn oppleve et meningsfullt fellesskap og en innholdsrik hverdag på tross av personlige forutsetninger og kulturell bakgrunn.

I barnehagen arbeider vi aktivt for å fremme nysgjerrigheten rundt ulike kulturer. Språk, kultur og religion skal synliggjøres gjennom barnehagens planer og praksis.

Kultur

Barn deltar i kultur og skaper sin kultur. De gjenskaper selv og fornyer kulturen, i samspill med hverandre, med voksne og med det kulturmøtet de får med andre mennesker og situasjoner. Barn tolker sine inntrykk og skaper mening ved å leke og gi form til det de er opptatt av.

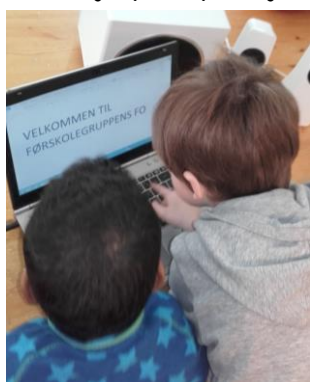
Innenfor kultur skal vi:

- Eventyrtoget i Sandnes sentrum
- synge sanger, lese bøker, litteratur, vise forskjellig musikk og forming
- tverrfaglig prosjekter
- Vi har også ansvar for å synliggjøre og anerkjenne ulike kulturer og kulturelle uttrykk
- Internasjonal måned - møte de forskjellige kulturene fra forskjellige land.
- FN uke
- 17 mai - tradisjoner.

IKT

De fleste barn kommer til barnehagen med kunnskaper om og erfaringer med IKT. Barn er nysgjerrige, vil gjerne prøve å forstå hvordan ting fungerer. Vi må introdusere de ulike verktøyene for barna slik at de får erfaringer og opplevelser i forhold til digitale verktøy:

- Barna skal bli kjent og få erfaringer med programmet «Paint» på dataen. Det er et tegneprogram hvor musa blir en forlengelse av hånda og ved hjelp av prosjektoren, vil tegningen blåses opp på veggen og bli godt synlig for barna. Ved bruk av data, har vi muligheten til å skrive ut barnas tegning eller vi kan scanne tegninger fra papir til data. Her er mulighetene flere for å anvende barnas tegninger på en ny og digital måte. Vi bruker lamineringsmaskin på barnas tegninger eller bilder slik at de varer lengre og tåler å bli tatt ned og opp fra veggen.
- Bilder blir tatt med mobil eller Ipad og barna blir kjent med bruken av disse. De får bli med og velge ut bilder til dokumentasjon fra turer eller aktiviteter de har vært med på.
- Ved hjelp av mikrofon og forsterker, kan barna synge eller fortelle korte fortellinger. Dette kan filmes eller tas opp som lydopptak og brukes til digitale fortellinger sammen med barna.

Alle barna skal bli introdusert for verktøyene og få utfolde seg på eget initiativ. De eldste barna introduseres for animasjon og lage små filmsnutter ved å bruke Ipad og lage egne figurer i ulike materiell.

FAGOMRÅDENE

Rammeplanen deler barnehagens innhold inn i syv fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknikk
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

Fagområdene opptrer sjelden alene og de skal tilpasses barnas alder, utviklingsnivå, interesse og barnegruppens sammensetning. Se progresjonsplanen for mer utfyllende info.

BARNEHAGENS SATSINGSOMRÅDER

Voksenrollen med hovedfokus på måltid

Måltidene skal bære preg av god atmosfære hvor barna skal få tid til å spise, snakke sammen og bli møtt av voksne som er deltakende i samtalene. Det betyr at de voksne skal sitte ved bordet og lytte til innspillene som barna kommer med. Vi skal føre samtalene videre ved å benevne det som barna peker på eller gjenta det barna sier for å vise at vi lytter og ser barna. Samtalene rundt bordet kan dreie seg om det som skal skje eller noe som allerede har skjedd. Ved å få barna til å sende maten til hverandre og la barna få prøve selv, gir vi barna muligheten til å bli selvstendig og gi dem tid til å prøve og feile i prosessen til mestring.

«Verden rundt med Pippi»

«Det har jeg aldri gjort før, så det kan jeg helt sikkert» (Pippi)

Vi tar med oss Pippi videre inn i det nye barnehageåret. Hun har vært en inspirasjonskilde og gitt oss mange fine opplevelser. Herr Nilson har fått besøkt barna og det har vært stor stas. I år blir fokuset **«VERDEN RUNDT MED PIPPI»** hvor vi skal reise ut i verden og oppleve nye kulturer og se verden gjennom øynene til Pippi. Barnehagen har mange barn fra ulike land som vi skal besøke, men vi skal og bli kjent med Sandnes by, verdensrommet, hvor maten kommer fra og

mye mer. Pippi er ei selvstendig jente som klarer det meste selv og ordner opp hvis det oppstår problemer. Hun er kjent for å være verdens sterkeste jente! Pippi bor sammen med Lille Gubban (prikkete hest) og Herr Nilson (apekatt) i Villa Villakulla. Faren er sjømann og Pippi er stolt av pappa som er en verdensvant mann. Herr Nilson vil gjerne bli med hjem dette året og bli kjent med barna hjemme. Det er Astrid Lindgren som er forfatteren til bøkene om Pippi og hun skal vi bli enda bedre kjent med.

Rommet som 3. pedagog

Vi vil ha større fokus på rommet som 3. pedagog gjennom hele året. Målet er at rommet skal by på noe magisk og være i stadig endring. Rommet skal gjenspeile hva det jobbes med på avdelingen i forhold til «Verden rundt med Pippi» og andre tema i årshjulet. Det skal innby til lek og læring for barna og personalet skal være aktive voksne sammen med barna med tanke på anerkjennelse, nysgjerrighet og humor som er verdiene våre.

KOMPETANSEUTVIKLING

Kompetanseutvikling

- Veiledning; gjennom veiledning vil personalet få tid og rom til å reflektere over egen praksis og sin voksenrolle.
- Ledersamtaler; styrer har jevnlig ledersamtaler med pedagogiske lederne hvor hovedfokuset er lederrollen.
- Lederløftet; Samarbeid med seks andre kommunale barnehager. Det er et faglig løft for pedagogiske lederne i de ulike barnehagene for å bli mer tydelige ledere.
- Barnehagelærerløftet; Samarbeid med andre barnehager. Det er et faglig løft for barnehagelærerne i de ulike barnehagene for å bli mer bevisst på faget og sin rolle.
- Barnehagesatsingen «Utviklingsstøttende barnehager»; Dette barnehageåret vil planleggingsdagene brukes til faglige temadager hvor fokuset er økt kvalitet og samspillet mellom voksen - barn. Gjennom felles faglig kompetanse vil hele personalet skape en plattform for hva som skal til for å øke kvaliteten på utøvelse av voksenrollen i møte med barna.

SANDNES KOMMUNE SINE VERDIER

Verdiene Romslig, Modig og Sunn sier noe om hvordan personalsamarbeidet skal være i Hana barnehage. De sier og noe om hvordan vi skal forholde oss til eksterne samarbeidspartnere. Hva vi legger i de ulike verdiene skal være synlige i barnehagen og minne hverandre om hvordan vi skal bygge og vedlikeholde et godt arbeidsmiljø.

- Vi er **ROMSLIGE** fordi vi:
 - deler gode ideer og erfaringer
 - har mangfold i personalgruppa
 - gir rom for å prøve og feile
 - er åpen for forandring
- Vi er **MODIGE** fordi vi:
 - gir konstruktive tilbakemeldinger
 - tar imot nye utfordringer
 - tørr å gjøre feil
 - våger å be om hjelp
 - beveger oss utenfor komfortsonen
- Vi er **SUNNE** fordi vi:
 - tenker løsningsfokusert
 - har gode holdninger
 - er inkluderende
 - er rollemodeller for hverandre
 - bruker energien på det positive
 - tar vare på hverandre
 - sprer latter og glede

OVERGANG BARNEHAGE/SKOLE

Barnehageåret 2016/2017 er førskolebarna fordelt på to avdelinger - Lifjell og Krossfjell. En dag i uka (tirsdager) er det skolegruppe fra kl. 09.00 - 14.00. Annenhver onsdag går førskolegruppa på lengre turer eller ekspedisjoner.

Ut ifra et helhetlig læringssyn og livslang læring ønsker vi å få en best mulig overgang fra barnehagen til skolen. Måter det blir gjort på er besøk på skoler i nærmiljøet, overføringsmøter mellom barnehage og skole, ABC treff hvor alle førskolebarn i nærområdet møtes for aktiviteter på Hanabanen.

Det siste året før skolestart har vi et ekstra fokus på:

- Å vente på tur
- Høre alle barns mening
- Si positive ting til hverandre (hjerteprogrammet, hjertestolen)
- Anerkjenne alle barna
- Fokus på hva det enkelte barnet kan i gruppen og vise det frem til de andre barna
- Lytte og rekke opp hånden. Ta imot kollektive beskjeder.
- Barneleker for eksempel rødt lys og brettspill med ulik vanskelighetsgrad.
- Løse konflikter selv
- Førstehjelp med «Henry»
- Trafikk for barna med «Naffens trafikkboks»
- Skrive, tegne streker, tall og bokstaver, symboler (bruk av Trampoline)
- Skrive sitt navn, kjenne igjen navnet
- Selvstendig i forhold til toalett og påkledning
- Besøke skoler og arbeidsplasser som brannstasjon
- Snakkepakken - synliggjøre ord og begreper, sang, rim og regler
- Forsøk i forbindelse med realfag, eksperimentere

VURDERING

Hensikten med å vurdere arbeidet vi gjør, er å finne ut hva som er bra og hva som kan gjøres enda bedre. Vi tar i bruk kvalitetskrysset for å evaluere små og store prosjekter, happeninger og temaarbeid.

Kvalitetskrysset sier noe om hva var bra og hvorfor, hva kan bli bedre og hvordan kan det bli bedre.

Månedsevaluering tar for seg samarbeid på avdelingen, fagområdene og arbeidet med verdiene. Løpende evaluering på ledermøter, avdelingsmøter,

personalmøter og SU møter. Brukerundersøkelse for foreldrene og medarbeiderundersøkelse for de ansatte er årlige evalueringer hvor vi får tilbakemeldinger på brukertilfredshet og arbeidsmiljøet på arbeidsplassen.

KVALITETSKRYSSET

for ansatt

Avdeling: _____

Hva var bra?	Hvorfor var det bra?
Hva kan bli bedre?	Hvordan kan det bli bedre?

FORELDRESAMARBEID

Daglig samtale i bringe og hente situasjon er det viktigste møtepunktet mellom personal og foreldre. Personalet skal møte foreldrene og barn i bringe situasjon, der foreldrene og personalet utveksler informasjon som kan ha betydning for barnets dag i barnehagen. I hente situasjonene skal vi møte foreldrene og fortelle om barnets dag/opplevelser.

Foreldresamtaler: Foreldrene får tilbud om to foreldresamtaler i året (høsten og våren). Foreldre til nye barn får tilbud om oppstarts samtale i tillegg. Har en behov utover det så er det bare å ta kontakt.

Foreldremøter: Vi har et foreldremøte på høsten. Da blir foreldrene invitert til et felles møte med påfølgende møte avdelingsvis. På våren har vi foreldremøte for foreldre til førskolebarn og foreldre til barn som flytter fra en fløy til en annen.

Brukerundersøkelsen: Sandnes kommune har en brukerundersøkelse annen hvert år. Gjennom brukerundersøkelsen har foreldre mulighet til å si hvordan dere opplever tilbudet i barnehagen osv. Det er og mulighet til å komme med forslag om endringer.

Arbeidsutvalg (AU): En foreldrerepresentant fra hver avdeling blir valgt inn til å sitte i AU. Her er det muligheter for å medvirke til innholdet i barnehagen, dugnadsarbeid, sommeravslutning for barna og foreldremøte på våren.

Samarbeidsutvalg (SU): To foreldrerepresentanter i barnehagen blir valgt inn i SU. Her vil de få innblikk i økonomien og driften til barnehagen, godkjenne årsplan, uttale seg om

høringer, et organ hvor foreldrene kan uttrykke seg på vegne av barnehagen i saker som gagnar barnehagen. Uteområdet for eksempel.

Personalet skal

- Være imøtekommande og vise respekt
- Vise at vi ser deres barn
- Kunne stille krav på en respektfull måte
- Kunne stille spørsmål på en høflig måte
- *Være støttende for foreldrene*

Personalets forventninger til foreldre for å fremme godt samarbeid

- Følge med på informasjon fra barnehagen på barnehagen sin hjemmeside www.sandnes.kommune.no/hana_barnehage, lese på informasjonstavla i garderoben og det som blir sendt ut på e-post.
- Gi nødvendige beskjeder til barnehagen
- Passe på at barnet har nok kles skift og klær etter vær i barnehagen.
- Spør personalet hvis en lur på noe.

SAMARBEIDSPARTNERE

Helsestasjon

Vi samarbeider med helsesøster i forbindelse med «Språk 4» som er en obligatorisk test som helsesøster foretar for å kartlegge det enkelte barns språk. Helsesøster plikter å ta kontakt med barnehagen hvis barnet trenger tilrettelegging i fht. Språkutvikling, og barnehagen plikter å følge opp. Vi samarbeider også innenfor andre områder. Helsesøster må ha samtykke fra foreldrene.

Helsesøster medvirker også i forbindelse med overføringsmøter til skolen.

Ressurshelsestasjonen

Vi kan formidle kontakt mellom foreldre og ressurshelsestasjonen.

Ressurshelsestasjonen driver familieveiledning, kurs for foreldre m.m. Her kan du ta kontakt med ulike fagpersoner hvis du bekymrer deg for noe.

Skolene i nærområdet

Vi har overføringsmøter angående barn som skal begynne på skolen, der foreldrene har gitt oss samtykke til at vi overfører informasjon.

Styrket barnehage

Barn som har spesielle behov kan få tildelt ekstra støttetimer til oppfølging. Det skilles mellom støttetimer i form av en ekstra ansatt (pedagog eller assistent - som ivaretar barnets behov i det daglige) og spesialpedagogisk hjelp (en spesialpedagog som kommer for å trene med barnet og/eller veilede støttepersonalet).

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT)

Barnehagen kan i samråd med foreldrene henvise barn til pedagogisk psykologisk tjeneste. Dette kan være utfordringer barnet har med språk, sosial fungering, motorikk m.m. PPT kaller foreldrene inn til samtale og videre oppfølging skjer i samarbeid barnehage, hjem, PPT og eventuelt instanser PPT knytter på (logoped, fysioterapeut osv). Barnehagen kan rådføre seg eller få veiledning fra Fagteamet ang enkeltbarn eller barnegruppen.

Tidlig innsats-teamet

Sandnes kommune har en ekstra satsing på "tidlig innsats". Denne tjenesten er et tilbud fra Familie enheten. Med dette ønsker vi raskt å identifisere sårbare

barn, for tidlig å kunne gi riktig hjelp til disse barna. Foreldre vil alltid være de mest sentrale omsorgspersonene i barnas liv, derfor er et godt samarbeid avgjørende for å sikre det aller beste for barnet.

Barnevernstjenesten

Barnehagen er behjelpelig med å knytte kontakt mellom hjem og barnevern, om du f.eks. skulle ha behov for avlastningstjenester. Barnehagen har plikt til å sende bekymringsmelding til barnevernet om de opplever at barn utsettes for omsorgssvikt, og plikt til å gi tilbakemelding på hvordan vi opplever barnet i barnehagen etter forespørsel fra barnevernet.

Senter for flerspråklige barn og unge (FBU)

Hos FBU søker vi om å få tospråklig assistent på de eldste barna som har utfordringer når det gjelder språkforståelse og som trenger å bygge bro mellom morsmålet og det norske språket.

Transkulturelt senter

Et helsetilbud rettet mot asylsøkere og flyktninger. Her kan vi sette familiene i kontakt med helsepersonell ved behov. Transkulturelt senter bidrar også i form av veiledning og kursing av personal.

HERO-Sandnes.

For å kunne tilby barna og familiene ved mottaket god oppfølging i barnehagen samarbeider vi tett med Hero-Sandnes. Faste dialogmøter og veiledning er noen av tiltakene.

Videre deltar personal fra barnehagen når det holdes foreldrekurs ved mottaket. Dette er et ledd i integreringsarbeidet som Hero og barnehagen jobber aktivt med.

Andre instanser

Barnehagen samarbeider med andre instanser ved behov.

Utdanning/praksiselever

Barnehagen stiller som læreplass for elever i barne- og ungdomsarbeiderfaget, og tar imot elever på ulike typer praksisplass.

1 - 3 år	INNHold Progresjonsplan	Eksempel
Kommunikasjon, språk og tekst	- Barna skal kommunisere en til en (verbal og nonverbal). - Utvikle begreper og språk i samspill med voksne og jevnaldrende barn. «<i>Barnet skal få "bade" i språket!</i>» - Bli kjent med ulike eventyr, bøker, rim, regler og sanger, bli kjent med konkrete	- Samling med konkrete - Hverdagsspråk i fokus; sette ord på det vi og barna gjør i alle situasjoner - «Lese» bøker - Bruke Snakkepakken aktivt - Besøke biblioteket
Kropp, bevegelse og helse	- Barna skal stimuleres til å bruke de grunnleggende bevegelsene på tur og i barnehagens uteområde. - Smake på ulike typer mat. - Få grunnleggende holdninger i forhold til renslighet og helse. - Delta i matlaging	- Tur i nærmiljøet - Tilberedning av varm mat - Fysisk mestring i hverdagssituasjoner - Hinderløype og sanseløype - Vaske hender/ansikt
Kunst, kultur og kreativitet	- Bruk av varierte musikkstiler for å stimulere sansene. - Få opplevelse innenfor drama, forming, dans og kunsthåndverk. - Gjøre erfaringer med ulikt materiell og redskaper. - Lære enkle sanger med og uten bevegelser. - Bli kjent med rytmeinstrumenter. - Utkledningsklær skal være tilgjengelig.	- Bruke ulike materialer i barnehagen. - Musikk og instrumenter - Bruk av tilbudene som Sandnes tilbyr - Bøker
Natur, miljø og teknikk	- Vi skal ta naturen inn i barnehagen. - Bli bevisst på miljøvern og ta vare på naturen. - Bli kjent med bondegårdsdyr, husdyr og småkryp. - Barna skal få forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. - Få erfaring med kamera/mobilkamera, projektor, Ipad, Cd spiller.	- Tur (jakt etter bondegårdsdyr, småkryp vi finner i jorda) - Bruk av nettbrett og projektor - Barna medvirker i dokumentasjonen og velger ut bilder - Plukke søppel på tur og i barnehagen uteområdet
Etikk, religion og filosofi	- Barna skal bli kjent med kristne høytider og andre religioner. - Det skal gis rom for undring, spørsmål, samtaler og fortellinger. - Barna skal utvikle toleranse og respekt for hverandre uansett bakgrunn	- Bøker - Jule/påskeforberedelser - Lære om andre religioner og kulturer - Barna skal kunne identifisere seg med lekeutvalget.
Nærmiljø og samfunn	- Få opplevelser og erfaringer fra nærmiljøet. - Oppfordres til å delta i daglige gjøremål i barnehagen. - Barna skal få innblikk i den samiske kulturen - Bli kjent med ulikheter i samfunnet og mangfoldet representert i barnegruppa.	- Tur til butikk, skogområdene, Hanabanen, Hanatrappene, Hana kirke, Langgata, Sandvedparken, Mindebanen, Heksehåla, Ulvungene - Fellessamlingene - Samenes dag/uke
Antall, rom og form	- Barna skal kunne leke med ulike former, størrelser og mengder. - Bli seg kjent med tallene 1-10 gjennom daglig bruk. - Barna skal få erfaringer med sorteringer, motsetninger, kategorisering (mat, klær, kjøretøy)	- Bruke tall i samlingen, telle gjenstander, telle før sanger - Sortering av leker - Delta på baking for å erfare mengde og mål - Borddekking ved måltidene - Turer hvor man jakter på tall, former, størrelse, ol

3 - 5 år	INNHold Progresjonsplan	Eksempel
Kommunikasjon, språk og tekst	- Få innblikk i alfabetet og møte bokstavene i det daglige. - Barna skal bli bevisst navnet sitt muntlig og andre sitt. - Kunne bidra til enkel tekstskaping og rollespill. - Barna skal få erfaring med IKT. - Få kjennskap til biblioteket og internett som kilde til kunnskap.	- Lesestund og samling, alfabet og tall på veggen - Bruk av navnelapper på produkter/leker - Barna er med på å dikte fortellinger og dramatisere eventyr. - Bruk av eventyr fra Snakkepakken - Rim og regler, musikk og sang.
Kropp, bevegelse og helse	- Få mulighet til å bevege seg til musikk og rytmer. - Barna skal få øve opp fin- og grovmotoriske ferdigheter. - Gjennom smøremåltidet skal barna få et godt og variert kosthold. - Barna skal lære seg enkel hygiene. - Barna skal få en for forståelse for hvordan kroppen og sansene fungerer.	- Musikkstund på avdelingen - Perling, pusling, tegning, maling, playdoh, - Tilberede mat på innbydende måte, varm mat 1 gang pr uke og smøremåltid daglig. - Fokus på læring av god håndhygiene, hvordan vasker vi hender. - Varierte turområder
Kunst, kultur og kreativitet	- Barna skal gis varierte tilbud i det daglige som fremmer skapergleden. - Få mulighet til å bearbeide sine inntrykk og erfaringer. - Gjennom forming, musikk, dans, sang og drama skal barna få mulighet til å lære seg ulike teknikker. - Få bekjentskap til ulike sjangre innenfor musikk. - Barna skal få innblikk i billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur og design (mangfoldighet)	- Innholdsrikt formings lager. - Dokumentasjon på avdelinger og dokumentasjonsveggen. - Produkter som blir sendt med hjem og i permen - Se på bilder og utstillinger av kunstnere. - Biblioteket, se på ulike arkitektur/design i nærmiljøet. - Følge med på kulturelle arrangementer i kommunen.
Natur, miljø og teknikk	- Barna skal få kunnskaper om planter og dyr, landskap, årstider og vær. - Få gå på varierte turer og utflukter utfra tema/prosjekter. - Bli bevisst på miljøvern og ta vare på naturen. - Barna skal få erfaringer med ulike verktøy og teknikker.	- Lengre turer - "Ruskenuke", bål - Lage kompost for å se prosessen. - IKT - Førstehjelp med «Henry»
Etikk, religion og filosofi	- Barna skal få erfaringer med tradisjonsrike høytider og lære om bakgrunnen. - Gis rom for undring, spørsmål, samtaler og fortellinger - Kunne samarbeide og fungere sammen med andre, uavhengig av religion og kultur. - Hva er en god venn og hvordan blir vi en god venn for andre? Knytte vennskapsbånd i barnegruppa.	- Adventskalender - Jul, påskeaktiviteter - Lære om andre religioner og kulturer
Nærmiljø og samfunn	- Barnet skal oppfattes som enkeltindivid og som en del av gruppa og barnehagen. - Oppfordres til å delta i daglige gjøremål i barnehagen - Bli kjent med ulike tradisjoner - Barna skal få kjennskap til samene som Norges urbefolkning	-Turer: Mindebanen, Hanabanen, Heksehåla, Hana kirke, Ulvanutene - Fellessamling - Samenes dag. - Delta i forberedelsene til måltid og rydding.
Antall, rom og form	- Barna skal kjenne tallene, måneden, dag og årstider. - Få synliggjort tall og antall i det daglige, leke med form, vekt og mål. - Barna skal få mulighet til å sortere og sammenligne. - Kjenne igjen former som kvadrat, sirkel, trekant, rektangel og 3D format.	- Sortering av leker - Tall på veggen - Sortere etter kategorier (kjøretøy, grønnsaker, frukt, klær) - Delta på baking for å erfare mengde og mål.

5 - 6 år	INNHOLD Progresjonsplan	Eksempel
Kommunikasjon, språk og tekst	- Barna skal møte moderne litteratur og formidlingsformen skal være variert. - Barna er med å lage egne historier (tekstskaping). - Barna skal kunne kjenne igjen sin bokstav og skrive navnet sitt. - Barna skal bli bevisst bruken av stemmen og ord til å løse konflikter og til å forklare hvordan de har det og hvordan de opplever noe.	- Variert utvalg av bøker på avd. - Bokstaver og tall henger synlig på veggen. - Vi jobber med «Trampoline» hele året. - Vi jobber med mål knyttet til overgang skole.
Kropp, bevegelse og helse	- Barna skal oppleve psykisk- og fysisk mestring og møte nye utfordringer i naturen. - Lære å sette grenser for seg selv ved å si nei hvis noe skjer og det kjennes ubehagelig. - Få et positivt og bevisst forhold til egen kropp. - Få kunnskaper om hvordan kroppen virker; fordøyelsen, skjelettet, hjernen, hjerte, lungene.	- Prosjekt om kroppen. - Vi går på tur i nærmiljø, skog og mark. - Vi bruker "Henry" ved førstehjelpsoplæring. - Karius og Baktus fra Snakkepakken - Tur til nærskolene -
Kunst, kultur og kreativitet	- Vi skal oppsøke kunst og kultur i nærmiljøet. - Barna skal få et mer bevisst forhold til arkitektur. - Barna skal ha tilgang til et mangfold av materiell og utstyr og bruken av disse. - Vi skal lage utstilling av prosessen og produktet.	- Tur til biblioteket. - Fokus på arkitektur og billedkunst - Lage utstilling - Få oppleve en konsert eller forestilling
Natur, miljø og teknikk	- Når vi er på tur skal vi ha fokus på ta vare på naturen og miljøvern. - Vi skal ha fokus på vær og konsekvenser for valg av klær. - Barna skal få erfaring med å bruke speiderkniv. - Få kjennskap til livsløpet i naturen – fra fødsel til død. - Få kjennskap til hvordan matproduksjon foregår.	- Ruskenuke - Miljøvern. - Brannvernukene. - På tur. - Tur til Vitenfabrikken - Ta naturen inn
Etikk, religion og filosofi	- Vi skal fokusere positivt på hvor ulike vi er og lære å verdsette mangfoldet. - Barna skal øve seg i å respektere andres tanker, meninger og følelser. - Barna får kjennskap og erfarer at det finnes normer og regler i samfunnet. - Barna får kjennskap til de kulturer som er representert i barnegruppa.	- På FN dagen lærer vi om menneskelige rettigheter/barnekonvensjonen. - Luciafeiring - Besøk i Hana kirke ved høytider. - Tur til Vitenfabrikken - Planetstien i Sandvedparken
Nærmiljø og samfunn	- Barna skal medvirke til det indre liv for å øve seg og erfare at valg de tar får konsekvenser. - Gi barna mulighet for å skape tillit og nysgjerrighet til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. - Barna utvider sin forståelse for kulturelle likheter og forskjeller for å skape et inkluderende miljø uten rasisme og mobbing.	- FN dagen - Barna er med og tar demokratiske valg. - Vi går tur til de 7 ulvungene. - Menneskelige rettigheter og barnekonvensjonen. - Tur til skolene - Trafikk Tarkus
Antall, rom og form	- Barna får erfaringer med begreper som større enn og mindre enn, lengre og kortere, flere enn og færre enn etc. - Vite noe om måneder, dager, klokka, årstider, dato. - Barna får erfare at det finnes buede og rette linjer, sortering etter kategorier, motsetninger, mønster, mengde. - Får erfaringer med å måle og veie; kg, cm, m, g, og lignende.	- Voksne legger til rette slik at barna har tilgang til materiell innenfor fagområdene. - Jobbe med «Trampoline» - Bruk av spill og konkreter.

